

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Ve které z následujících vět je za číslovkou chybně zapsána tečka?

- A) Na 1. místě se umístil známý český atlet.
 B) Čeští hokejisté se ujali vedení už ve 4. minutě.
 C) V 60. letech minulého století se natočily dobré filmy.
 D) Pozítří se sejdeme před sochou na náměstí v 19. hodin.

Zdůvodnění

Tečka se píše za číslicemi, které označují číslovku řadovou. V posuzované větě se vyskytuje číslovka základní (*sejdeme se v devatenáct hodin*), za níž se tečka nepíše.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–6

TEXT 1

(1)

Vandrovali hudci,
 dva pěkní mládenci.
 Řek jeden druhému,
 bratr **bratru** svému:
 „Slyšíš, milý **bratře**,
 znám já dřevo krásné.
 Dřevo javorové,
 na housličky dobré.
Dřevo podetněme,
 houslí nadělejme.
 Houslí mně a tobě,
 ať zahrajem sobě.“
 Když ponejprv ťali,
dřevo zavzdychalo.
 Když podruhé ťali,
 krev se vyprýštila.
 Když potřetí ťali,
 dřevo promluvílo:

(2)

„Nesekejte, hudci,
 vy pěkní mládenci!
 Vždyť já nejsem dřevo,
 já jsem krev a tělo.
 Jsem pěkná děvečka
 tu z toho městečka.
 Matka mě zaklela,
 když jsem vodu brala,
 vodu když jsem brala
 a s milým postála,
 abych zdřevněla
 a javorem byla.
 Javorem vysokým
 s tím listem širokým.
 Jděte, hudci, jděte,
 mé **matce** zahrejte,
 zahrejte u dveří
 o té její **dceři**.“

Hudci počnou hráti
 a **matka** plakati.
 „Nehrejte mně, hudci,
 vy pěkní mládenci!
 Nic vy mi nehrejte,
 v srdce nebodejte.
 Dosti já hoře mám,
 když **dceru** svou nemám.
 Přenešťastná máti,
 co proklíná děti!“

(česká lidová píseň)

TEXT 2

Epifora – opakování stejného slova na konci bezprostředně po sobě jdoucích veršů.

Epanastrofa – opakování stejného slova na konci jednoho a na začátku bezprostředně následujícího verše.

(CZVV)

2 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1?

- A) Nešťastná matka se trápí tím, že proklela svoji dceru.
 B) Nešťastná matka se svěřila hudcům s tím, proč proklela svoji dceru.
 C) Zakletá dcera se trápí tím, že ji po proměně v javor opustil její mládenec.
 D) Zakletá dcera se svěřila hudcům s tím, proč před proměnou v javor šla ke studni.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž, která je v TEXTU 1 vyznačena barevně. Tvrzení uvedená v možnostech B), C) a D) jsou prokazatelně nepravdivá.

max. 2 body

3

3.1 Vypište z druhé části TEXTU 1 dva celé verše, v nichž se vyskytuje EPIFORA.

3.2 Vypište z druhé části TEXTU 1 dva celé verše, v nichž se vyskytuje EPANASTROFA.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Řešení

3.1 – když jsem vodu brala / vodu když jsem brala

3.2 – mé matce zahrejte / zahrejte u dveří

max. 2 body

4 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
4.1 Text je próza.	☐	☒
4.2 V první části textu začíná celkem devět veršů jednoslabičným slovem.	☒	☐
4.3 V druhé části textu končí každý verš buď dvouslabičným slovem, nebo tříslabičným slovem.	☐	☒
4.4 V druhé části textu se vždy rýmuje sudý verš s bezprostředně následujícím veršem.	☐	☒

Zdůvodnění

4.1 – nepravdivé tvrzení → text vykazuje znaky typické pro poezii: je veršovaný, má pravidelný rytmus a rým

4.2 – pravdivé tvrzení → v první části textu začíná celkem devět veršů jednoslabičným slovem (dva pěkní mládenci; Řek jeden druhému; znám já dřevo krásné; na housličky dobré; ať zahrajem sobě; Když ponejprv řali; Když podruhé řali; krev se vyprýštila; Když potřetí řali)

4.3 – nepravdivé tvrzení → v druhé části textu končí dva verše čtyřslabičným slovem (abych zdřevěněla; v srdce nebodejte)

4.4 – nepravdivé tvrzení → v druhé části textu se každý sudý verš nerýmuje s bezprostředně následujícím veršem, např. vy pěkní mládenci × Vždyť já nejsem dřevo

1 bod

5 Ve které z následujících možností je mezi prvním a druhým slovem stejný významový vztah jako mezi slovy *dřevo* – *housle*?

Slova ve správném řešení musí být uvedena v pořadí odpovídajícím dvojici *dřevo* – *housle*.

- A) vlna – svetr
- B) cihla – hlína
- C) voda – potrubí
- D) povidla – švestka

Zdůvodnění

V možnosti A) je mezi slovy stejný významový vztah jako mezi slovy *dřevo* – *housle*. Slovo *dřevo* označuje materiál a slovo *housle* označuje věc, která je z tohoto materiálu vyrobena. Stejně tak slovo *vlna* označuje materiál a slovo *svetr* označuje věc, která je z tohoto materiálu vyrobena.

V možnostech B), C) a D) jsou mezi slovy jiné významové vztahy:

- slovo *cihla* označuje výrobek a slovo *hlína* označuje materiál, z něhož je cihla vyrobena, významový vztah mezi slovy je tedy opačný než ve správném řešení;
- slovo *voda* označuje to, co může být vedeno *potrubím*;
- slovo *povidla* označuje výrobek a slovo *švestka* označuje materiál, z něhož je tento výrobek udělán, významový vztah mezi slovy je tedy opačný než ve správném řešení.

1 bod

6 Které z následujících tvrzení o tvarech slov tučně vyznačených v TEXTU 1 není pravdivé?

Posuzujte pouze tučně vyznačené tvary slov.

- A) Slovo *bratr* je v textu užito ve třetím pádu a v pátém pádu.
- B) Slovo *matka* je v textu užito v prvním pádu a ve třetím pádu.
- C) Slovo *dřevo* je v textu užito v prvním pádu a ve čtvrtém pádu.
- D) Slovo *dcera* je v textu užito ve třetím pádu a ve čtvrtém pádu.

Zdůvodnění

Slovo *dcera* je v textu užito ve 4. pádě (*dceru svou nemám* – koho nemám?) a v 6. pádě (*zahrejte o té její dceři* – o kom zahrejte?).

max. 3 body

7 Přiřadte k jednotlivým větám obsahujícím české ustálené slovní spojení (7.1–7.3) tvrzení (A–E), které nejlépe vystihuje význam dané věty:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

7.1 Petr byl vždy s Pavlem jedna ruka.	_____
7.2 Petr se vždy Pavlovi vymkl z rukou.	_____
7.3 Petr vždy nechal Pavlovi volnou ruku.	_____
A) Pavel nebyl nikdy Petrem omezován.	
B) Pavel s Petrem vždy jednal povýšeně.	
C) Pavel se nikdy před Petrem neovládal.	
D) Pavel měl vždy s Petrem dobré vztahy.	
E) Pavel vždy ztratil nad Petrem kontrolu.	

Zdůvodnění

7.1 – D)

Ustálené slovní spojení *být s někým jedna ruka* má význam *být s někým velmi zadobře, mít s někým dobré vztahy*.

7.2 – E)

Ustálené slovní spojení *vymklo se mu to z rukou* má význam *ztratil nad tím kontrolu*.

7.3 – A)

Ustálené slovní spojení *nechat někomu volnou ruku* má význam *nechat někoho jednat svobodně, neomezovat ho*.

Žádná z posuzovaných vět neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti C).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 8

Při **univerbizaci** vzniká z víceslovného pojmenování jednoslovné pojmenování, např. *hlavní nádraží – hlavák, občanský průkaz – občanka*.

(CZVV)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda obsahuje podstatné jméno vzniklé univerbizací (A), nebo ne (N):

	A	N
8.1 Na konci ledna budou konečně pololetky.	☒	☐
8.2 Školníka rozčiloval ustavičný binec v šatnách.	☐	☒
8.3 V pondělí jsem nečekaně dostal kouli z dějepisu.	☐	☒
8.4 Paní učitelka nám včera rozdala opravené slohovky.	☒	☐

Zdůvodnění

8.1 – Podstatné jméno *pololetky* vzniklo z víceslovného pojmenování *pololetní prázdniny*.

8.2 – Žádné z podstatných jmen *školník*, *binec* a *šatna* nevzniklo z víceslovného pojmenování.

8.3 – Žádné z podstatných jmen *pondělí*, *koule* a *dějepis* nevzniklo z víceslovného pojmenování.

8.4 – Podstatné jméno *slohovka* vzniklo z víceslovného pojmenování *slohová práce*.

9 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby na sebe navazovaly:

A) Pan Bucket kvůli tomu přišel o práci. Snažil se najít nějakou jinou, ale štěstí mu nepřálo. Nakonec byl rád, když si vydělal pár dolarů odklizením sněhu na ulicích.

B) K snídani teď na každého z nich připadal jeden krajíc chleba a k večeři půl vařeného bramboru. Když se Karlík každého rána plahočil do školy, musel projít kolem čokoládovny pana Wonky, odkud se linula sladká vůně horké čokolády.

C) Jenomže to bylo zoufale málo. Nedalo se za ně koupit dost jídla pro hodně početnou rodinu Bucketových. Pomalu, ale jistě začali všichni skomírat hlady.

D) Jakmile ji ucítil, zhluboka polykal dech, jako by se tou vůní chtěl nasytit.

E) Továrna na zubní pastu, kde pracoval pan Bucket, přišla znenadání na mizinu a musela být uzavřena.

(R. Dahl, Karlík a továrna na čokoládu, upraveno)

9.1 _____

9.2 _____

9.3 _____

9.4 _____

9.5 _____

Řešení

9.1 – E)

9.2 – A)

9.3 – C)

9.4 – B)

9.5 – D)

E) Továrna na zubní pastu, kde pracoval pan Bucket, přišla znenadání na mizinu a musela být uzavřena. **A)** Pan Bucket kvůli tomu přišel o práci. Snažil se najít nějakou jinou, ale štěstí mu nepřálo. Nakonec byl rád, když si vydělal pár dolarů odklizením sněhu na ulicích.

C) Jenomže to bylo zoufale málo. Nedalo se za ně koupit dost jídla pro hodně početnou rodinu Bucketových. Pomalu, ale jistě začali všichni skomírat hlady. **B)** K snídani teď na každého z nich připadal jeden krajíc chleba a k večeři půl vařeného bramboru. Když se Karlík každého rána plahočil do školy, musel projít kolem čokoládovny pana Wonky, odkud se linula sladká vůně horké čokolády. **D)** Jakmile ji ucítil, zhluboka polykal dech, jako by se tou vůní chtěl nasytit.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Za pěkné vysvědčení rodiče slíbili Evě a Jirkovi úžasnou rodinnou dovolenou. Maminka i tatínek z **hlouby** duše nesnášeli létání. Protože se ale děti pochlubily **samými** jedničkami, rodiče překonali obavy a objednali zájezd do Řecka.

V den odletu se muselo vylézt z postelí velmi brzy, nikdo si ale nestěžoval. Za chvíli však rodinu **čekali** nepříjemnosti. První ranní metro jim ujelo, autobusy měly výluky. Na letišti s hrůzou zjistili, že si s sebou zapomněli vzít pasy.

Tatínek neplýtvá časem a ihned pro ně vyrazil. Maminka s napětím pozorovala ubíhající minuty, děti byly **zkleslé**. Otec byl ale poměrně vytrvalý běžec. Vstoupil do odletové haly, právě když zaměstnanci letiště vyvolávali jména opozdílů.

(CZVV)

max. 4 body

10 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

Zdůvodnění

- Podstatné jméno *hloub*, které se užívá zejména v předložkovém spojení, např. z *hloubi duše*, v *hloubi lesa*, se skloňuje podle vzoru *kost* (z *kosti* – z *hloubi*).
- Slovo *samými* je zájmeno skloňující se podle vzoru *mladý* (*mladými* – *samými*).
- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu ženského v čísle množném (*nepříjemnosti*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*čekaly*).
- Přídavné jméno *skleslý* je příbuzné se slovesem *sklesnout*, které je odvozené od slovesa *klesnout* předponou *s-* (význam *směrování shora dolů*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–16

(1) Dnes známe biatlon jako zimní sport, který kombinuje běh na lyžích se střelbou z malorážní pušky. V minulosti však propojení zbraní a lyžování lidem umožňovalo přežít v nehostinných podmínkách, nebo dokonce vyhrát válku.

(2) Předchůdcem dnešních lyží byly sněžnice. Po jejich připevnění na spodní stranu bot se tíha člověka rozložila na větší plochu, takže nohy se bořily do sněhu méně. Sněžnice byly nejčastěji zhotovovány ze dřeva a jejich podoba se zachovala ve skalních malbách. Nejstarší malby zachycující lidi se sněžnicemi pocházejí z období kolem roku 4000 př. n. l. a našly se na norském ostrově Rödöy. Další místo s PODOBNÝMI malbami se nachází na pobřeží Ladožského jezera (Rusko).

(3) **Sněžnice používaly skoro všechny národy žijící v oblastech dlouhodobě pokrytých sněhem.** Zprvu sněžnice sloužily jako pomůcka při lovu v HLUBOKÉM sněhu. **Zasněžený a špatně schůdný terén totiž lov zvířete téměř znemožňoval.** Úpravou sněžnic později vznikly lyže, které pohyb na sněhu zrychlily.

Běh na lyžích a zbraně se společně osvědčily i během válečných konfliktů. Jako první nasadili „biatlonové“ bojové jednotky Norové v tzv. skånské válce (1674–1679). Lyžaři se zbraněmi našli využití také ve velké severní válce (1700–1721), v níž se střetlo Švédsko s koalicí Dánska, Norska, Saska a Ruska. Ani ve 20. století armáda na lyže nezanevřela. Když během tzv. zimní války (1939–1940) Sovětský svaz zaútočil na Finsko, ztížily ODVÁŽNÉ finské jednotky na lyžích postup Rudé armády. Na vítězství to ***** nestačilo, díky tomu se ***** Finové dokázali bránit napadení DELŠÍ dobu, než Sověti očekávali.

Jako sportovní disciplína se biatlon začal naplno rozvíjet po 2. světové válce. První mistrovství světa v biatlonu se uskutečnilo v roce 1958.

(www.stoplusjednicka.cz, www.biatlon.cz, upraveno)

1 bod

11 Na každé z vynechaných míst (*****) ve výchozím textu je nutné doplnit spojovací výraz. Ve které z následujících možností jsou uvedeny náležité spojovací výrazy v pořadí odpovídajícím výchozímu textu?

- A) sice – však
- B) nejen – ale i
- C) sice – rovněž
- D) nejen – dokonce i

Zdůvodnění

Posuzované souvětí bezprostředně navazuje na větný celek, v němž se píše o odvaze finských lyžařských jednotek (*Když během tzv. zimní války (1939–1940) Sovětský svaz zaútočil na Finsko, ztížily odvážné finské jednotky na lyžích postup Rudé armády.*). Poté se konstatuje, že tato odvaha na vítězství nestačila, nicméně přinesla alespoň nějaká pozitiva – Finové se nečekaně dlouho bránili. Prvním náležitým spojovacím výrazem je *sice*, pomocí něhož se vyjádří fakt, že něco nevedlo k očekávanému výsledku (tzn. k vítězství Finů), druhým náležitým spojovacím výrazem je *však*, pomocí něhož se vyjádří určitý rozpor (Finové nezvítězili × dlouho se bránili): *Na vítězství to sice nestačilo, díky tomu se však Finové dokázali bránit napadení delší dobu, než Sověti očekávali.*

12 Kterou z následujících dvojic slov nelze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zapsáno velkými písmeny.)

- A) delší – kratší
- B) odvážné – zbabělé
- C) hlubokém – vysokém**
- D) podobnými – odlišnými

Zdůvodnění

Slovo *hluboký* je v textu užito ve významu *mající velkou hloubku*, v daném slovním spojení jsou slova *hluboký* a *vysoký* synonymy (*vysoké závěje sněhu = hluboký sněh*).

max. 2 body

13 Vypište z druhé části výchozího textu všechna příslovce.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

méně, nejčastěji

max. 2 body

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
14.1 Ve velké severní válce bylo Švédsko spojencem Dánska.	☐	☒
14.2 Skånská válka na rozdíl od velké severní války trvala déle než zimní válka.	☐	☒
14.3 Čím menší je plocha, na niž se rozloží tíha člověka, tím méně se člověk boří do sněhu.	☐	☒
14.4 Skalní malby z norského ostrova Rödöy, které zobrazují lidi se sněžnicemi, vznikly před čtyřmi tisíci lety.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

max. 3 body

15 Vypište ze všech vět tučně vyznačených ve výchozím textu základní skladební dvojice.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

Základní skladební dvojice z první věty: podmět = **národy**; přísudek = **používaly**.

Základní skladební dvojice z druhé věty: podmět = **terén**; přísudek = **znemožňoval**.

Základní skladební dvojice ze třetí věty: podmět = **běh, zbraně**; přísudek = **se osvědčily**.

16 Které z následujících slov obsahuje kořen skládající se ze čtyř hlásek?

- A) období
- B) pobřeží
- C) lyžování
- D) napadení

Zdůvodnění

Slovo *pobřeží* má kořen, který se skládá ze čtyř hlásek: - *břež-* (po-břež-i). Ostatní posuzovaná slova mají kořen skládající se ze tří hlásek: -*dob-* (ob-dob-i), *lyž-* (lyž-ování), -*pad-* (na-pad-ení).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Ce*ou součástí starobylého domu byly dřevě*é oke*í rámy.

(CZVV)

1 bod

17 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *n/nn* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *n/nn* uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) n – nn – n
- B) nn – n – n
- C) n – nn – nn
- D) nn – n – nn

Zdůvodnění

- Přídavné jméno *cenný* je odvozené od podstatného jména *cena* příponou *-ný* (*cen-ný*).
- Přídavné jméno *dřevěný* je odvozené od podstatného jména *dřevo* příponou *-ěný* (*dřev-ěný*).
- Přídavné jméno *okenní* je odvozené od podstatného jména *okno* příponou *-ní* (*oken-ní*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–23

Když Bruno vstoupil do kuchyně, nevěřil svým očím. U stolu totiž seděl Šmuel.

„Šmueli! Chyběl jsi mi. Co děláš u nás doma, příteli?“

„Rád tě vidím, Bruno. Přivedl mě sem poručík Kotler. Tyhle sklenice musí leštit někdo s tenkými prsty.“ A jako důkaz zvedl ruku.

Brunovi připadalo, že vidí DLAŇ umělé kostry, jejíž model mu včera ukazoval jeho učitel. „Jak jsou naše ruce jiné,“ podívoval se Bruno.

„Všichni za plotem vypadáme takhle,“ pokrčil rameny Šmuel.

Bruno se zamračil. Přemýšlel o lidech v pruhovaných pyžamech a o tom, co se děje v Oušicu. Není to náhodou něco škodlivého, když vypadají tak nezdravě? Nedávalo mu to smysl. „Nemáš hlad, Šmueli?“ zeptal se, když si bral z LEDNIČKY nadívané kuře.

„Ne. Já... Jestli se vrátí...“ Šmuel hleděl lačně na maso, ale s hrůzou ke dveřím.

„Vždyť je to jen jídlo!“ nechápal Bruno a vrazil Šmuelovi kus masa do pusy.

Vtom se v kuchyni objevil poručík Kotler. Šmuel schouli ramínka.

„Ty jsi něco ukradl z lednice?“ zašeptal poručík nevěřícně.

Šmuel se roztřásl hrůzou. „Ne, pane, dal mi to můj přítel.“

„Bruno, ty toho kluka znáš?“ ptal se Kotler o poznání hlasitěji.

Bruno se snažil vzpomenout, jak se říká ano. Nikdy neviděl nikoho tak vyděšeného, jako byl teď Šmuel. Chtěl udělat něco opravdu správného. Ale nešlo to, byl taky strašně vyděšený. Vybavilo se mu, jak nedávno před jeho zraky Kotler bezdůvodně zastřelil psa.

„Tak odpovíš mi, Bruno?“ zařval poručík.

„Neznám,“ dostal ze sebe.

Poručík se obrátil na Šmuela: „Po práci tě odvedu zpět do tábora. Tam si promluvíme o tom, co se stává zlodějům.“ Pak řekl Brunovi: „A ty jdi okamžitě do svého pokoje.“

Bruno odešel z kuchyně, aniž se rozloučil. Ještě nikdy se tak nestyděl.

Oušic = Auschwitz, komplex nacistických koncentračních táborů

(J. Boyne, Chlapec v pruhovaném pyžamu, upraveno)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

	A	N
18.1 Šmuel má stejně jako Brunův učitel hubené prsty připomínající kostru.	☐	☒
18.2 Poručík Kotler v průběhu kladení otázek zvyšoval intenzitu svého hlasového projevu.	☒	☐
18.3 Poručík Kotler chce Šmuela po práci odvést do koncentračního tábora, protože ho přistihl při krádeži jídla.	☐	☒
18.4 Před scénou v kuchyni byl Bruno už nejméně jednou ve svém životě očitým svědkem agresivního chování poručíka Kotlera.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

19 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje význam úseku podtrženého ve výchozím textu?

- A) Bruno ověřoval, zda se v Oušicu neděje něco špatného.
- B) Bruno byl přesvědčen o tom, že se v Oušicu děje něco špatného.
- C) Bruno zvažoval, zda by se v Oušicu nemohlo dít něco špatného.
- D) Bruno pochyboval o tom, že by se v Oušicu mohlo dít něco špatného.

Zdůvodnění

Bruno přemýšlel o tom, co se děje v Oušicu, a pokládal si otázku, jestli se tam náhodou neděje něco škodlivého → Bruno tedy zvažoval možnost, že se v Oušicu děje něco špatného.

1 bod

20 Které z následujících tvrzení o slovech zapsaných ve výchozím textu velkými písmeny není pravdivé?

- A) Slovo *dlaň* má ve třech pádech jednotného čísla tvar *dlani*.
- B) Slovo *dlaň* je ve všech pádech množného čísla dvouslabičné.
- C) Slovo *lednička* končí ve třech pádech množného čísla na souhlásku.
- D) Slovo *lednička* obsahuje v jednom pádu jednotného čísla dvojhlasku.

Zdůvodnění

Slovo *dlaň* je v 7. pádě množného čísla tříslabičné – *dlaněmi*.

1 bod

21 Která z následujících možností nejlépe vystihuje v kontextu výchozího textu význam slova *důkaz*?

(Posuzované slovo je ve výchozím textu vyznačeno tučně.)

- A) jev, který zabraňuje budoucímu jednání
- B) skutečnost, která dokládá nějaké tvrzení
- C) jev, který odporuje předchozímu jednání
- D) skutečnost, která zpochybňuje nějaké tvrzení

Zdůvodnění

Své tvrzení (*Tyhle sklenice musí leštit někdo s tenkými prsty.*) Šmuel doložil tím, že zvedl ruku.

1 bod

22 Které z následujících tvrzení jednoznačně nevyplyvá z výchozího textu?

- A) Když Bruno odešel z kuchyně, byl zahanbený.
- B) Když Bruno v kuchyni uviděl Šmuela, byl udivený.
- C) Během doby, kdy nebyl v kuchyni přítomen poručík Kotler, pocítili Bruno i Šmuel stesk.
- D) Během doby, kdy byl v kuchyni přítomen poručík Kotler, pocítili Bruno i Šmuel strach.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedených v možnostech A), B) a D) dokládají následující úseky výchozího textu:

- *Bruno odešel z kuchyně, aniž se rozloučil. Ještě nikdy se tak nestyděl.* → Po odchodu z kuchyně se Bruno cítil zahanbeně.
- *Když Bruno vstoupil do kuchyně, nevěřil svým očím. U stolu totiž seděl Šmuel.* → Když Bruno uviděl v kuchyni Šmuela, byl udivený (ustálené slovní spojení *nevěřit svým očím* znamená *velmi se divit*).
- *Vtom se v kuchyni objevil poručík Kotler. Šmuel schoužil ramínka. (...) Šmuel se roztřásl hrůzou. (...) Bruno se snažil vzpomenout, jak se říká ano. Nikdy neviděl nikoho tak vyděšeného, jako byl teď Šmuel. Chtěl udělat něco opravdu správného. Ale nešlo to, byl taky strašně vyděšený.* → Bruno i Šmuel pocítovali v přítomnosti poručíka Kotlera strach.

Tvrzení uvedené v možnosti C) je prokazatelně nepravdivé.

max. 2 body

23

23.1 Úsek podtržený v následující větě z výchozího textu upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

Chtěl udělat něco opravdu správného.

23.2 Úsek podtržený v následujícím souvětí z výchozího textu upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

Bruno odešel z kuchyně, aniž se rozloučil.

Řešení

23.1 – např. Chtěl udělat něco, *co by bylo opravdu správné*.

23.2 – Bruno odešel z kuchyně *bez rozloučení*.

max. 2 body

24 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
24.1 Kobyla s lysinkou na hlavě žvýkala kopřivy, které rostly na mýtině.	☒	☐
24.2 Začalo se blýskat a záhy obyvatelé vsi zápasili se silným přívalovým deštěm.	☒	☐
24.3 Protože jsou tělíčka hmyzu ochmířená , snadno se na ně nalepí pyl některých rostlin.	☐	☒
24.4 Horská záchranná služba večer varovala všechny turisty před lavinami, proto jsme ztrávili noc ve městě.	☐	☒

Zdůvodnění

- Slovo *ochmýřený* je příbuzné s vyjmenovaným slovem *chmýří*.
- Sloveso *strávit* je odvozené od slovesa *trávit* předponou *s-*, jde o ustálený případ.

25 Přiřadte k jednotlivým tvrzením (25.1–25.4) odpovídající větu (A–F), která patří na vynechané místo (*****) v tvrzení:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

25.1 V některých větách stojí předmět před přísudkem a za přísudkem je podmět, _____
např. *Novou knihu dopsal Petr včera* nebo *****)

25.2 V některých větách stojí přísudek před podmětem a za podmětem je předmět, _____
např. *Včera dopsal Petr novou knihu* nebo *****)

25.3 V některých větách stojí přísudek před předmětem a za předmětem je podmět, _____
např. *Včera dopsal novou knihu Petr* nebo *****)

25.4 V některých větách stojí podmět před přísudkem a za přísudkem je předmět, _____
např. *Petr dopsal včera novou knihu* nebo *****)

- A) *Kdysi nosily dlouhé vlasy jenom dívky.*
- B) *Světový rekord plavec překonal snadno.*
- C) *Nakonec naše kočka tu drzou myš vypátrala.*
- D) *Mladý zpěvák zazpíval falešně můj oblíbený hit.*
- E) *Zkrátka ohlásí sousedův kohout blížící se úsvit.*
- F) *Krvavé války vedly zneprátelené kmeny dost dlouho.*

Zdůvodnění

Zkratky: Pt = předmět; PŘ = přísudek; Po = podmět

25.1 – F)

Pořadí větných členů ve větě: Pt (*války*) – PŘ (*vedly*) – Po (*kmeny*).

25.2 – E)

Pořadí větných členů ve větě: PŘ (*ohlásí*) – Po (*kohout*) – Pt (*úsvit*).

25.3 – A)

Pořadí větných členů ve větě: PŘ (*nosily*) – Pt (*vlasy*) – Po (*dívky*).

25.4 – D)

Pořadí větných členů: Po (*zpěvák*) – PŘ (*zazpíval*) – Pt (*hit*).

Žádné z posuzovaných tvrzení neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti C).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–28

Víkend plný strašidel

31. 10. 2017

(1) Všichni, kdo se rádi bojí, mohli během minulé soboty a neděle zavítat na některou ze strašidelných prohlídek organizovaných v Olomouckém kraji. Na zámku Plumlov si návštěvníci prohlédli potměšlé sklepení, ve kterém se promítaly hrůzostrašné filmy. Na odvážlivce čekala v blízkém lese stezka odvahy, kde děti i dospělí vylekaly strašidelné bytosti. V olomoucké zoologické zahradě se konal večer duchů, kterého se však mohli zúčastnit pouze návštěvníci v maskách. V závěru této akce se totiž vybíraly tři nejlepší strašidelné kostýmy. Vítězové si za své neobyčejné výtvary odnesli odměnu.

(2) Kdo zavítal do olomouckého muzea vědy, byl nesmírně překvapen. Strašidelnou laboratoří nebo tajemnou komnatou návštěvníky provedli vampýři zbrocení umělou krví. Za vyvrcholení dvoudenní akce lze považovat lampionový průvod středem Olomouce a úchvatný večerní ohňostroj na závěr halloweenských oslav. Ten rozzářil kromě noční oblohy i dychtivé tváře malých strašidýlek.

(www.olomoucky.denik.cz, upraveno)

max. 3 body

26 Vypište z druhé části výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Řešení

muzea, vyvrcholení, strašidýlek

1 bod

27 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Na akce pořádané v rámci halloweenských oslav přišli všichni nebojácní lidé z Olomouckého kraje.
- B) Součástí halloweenských oslav byl kromě lampionového průvodu i ohňostroj pořádaný v neděli večer.
- C) Jednou z možností, které nabízely halloweenské oslavy pořádané v Olomouckém kraji, byla spolupráce s pracovníky muzea vědy při analýze umělé krve.
- D) Do halloweenských oslav se zapojila také olomoucká zoologická zahrada, na jejíž večer duchů měli lidé oblečení do strašidelného kostýmu vstup zdarma.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti B) dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny barevně. Tvrzení uvedená v možnostech A), C) a D) jsou prokazatelně nepravdivá.

28 Který z následujících úseků výchozího textu obsahuje pravopisnou chybu?

- A) vítězové si za své neobyčejné výtvary odnesli **odmněnu**
- B) potemnělé sklepení, ve kterém se promítaly hrůzostrašné filmy
- C) v závěru této akce se totiž vybíraly tři nejlepší strašidelné kostýmy
- D) v blízkém lese stezka odvahy, kde děti i dospělé vylekaly strašidelné bytosti

Zdůvodnění

Slovo *odměna* je příbuzné se slovem *měna*, které z hlediska současné češtiny považujeme za neodvozené – v takových slovech se píše *mě*.